

INDRE ØSTFOLD
KOMMUNE
- på kornet

VETERANPLAN FOR INDRE ØSTFOLD KOMMUNE

Hvordan skal Indre Østfold kommune hedre, ivareta og nyttiggjøre seg soldater som har vært i internasjonale operasjoner?

Foto: Hans Petter Linnerud Ringstad - Indre Østfold kommune

INDRE ØSTFOLD
KOMMUNE
- på kornet

Innhold

Overskrifter	side
Forord	3
Grunnlaget for en veteranplan	4
Tiltaksplan i 6 punkter	5-14
1. Anerkjennelse	5
2. Støtte til aktiviteter for veteraner	8
3. Ivaretagelse	9
4. Forebygging og kompetanseheving	10-11
5. Oppfølging	12
6. Frivillig kartlegging av veteranenes erfaring og unike kompetanse	13-14
Generell informasjon	15-19

Forkortelser

IØK	Indre Østfold kommune
NVIO	Norges veteranforbund for internasjonale operasjoner
INTOPS	Internasjonale operasjoner
NROF	Norges Reserveoffiserers Forbund
HV01	Oslofjord Heimevernsdistrikt HV-01 (dekker IØK)
TFV	Trøgstad Forts Venner
FFHF	Foreningen for Høytorp Fort
SIOPS	Skadet i internasjonale operasjoner
FVT	Forsvarets veteran tjeneste
RVTS	Ressursentrene om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging

Foto: Philip Linder - Forsvaret

Forord

Siden 1947 har 100 000 nordmenn tjenestegjort i internasjonale operasjoner på Norges vegne. Dette omfatter 100 operasjoner på fire kontinenter. Siden oppstarten av FN-operasjonen i Libanon i 1978 har mer enn 40 000 bidratt i fredens tjeneste for Norge og det internasjonale samfunnet. I 2009 kom St. meld. nr. 34 (2008-2009) «Fra vernepliktig til veteran» som skulle bidra til å skape større forståelse i samfunnet for veteranenes oppdrag, situasjon og behov. Regjeringens handlingsplan (2011-2013) «I tjeneste for Norge» og Regjeringens oppfølgingsplan (2014) konkretiserte og videreførte dette arbeidet. Tiltak 14 i Regjeringens oppfølgingsplan (2014) slår fast følgende: «Det bør legges til rette for bedre samhandling og utvikling av lokale tiltak for oppfølging og ivaretagelse av personell som har vært i internasjonal tjeneste. Kommunene oppfordres til å utarbeide kommunale eller interkommunale veteranplaner. Antall bosatte veteraner i Indre Østfold kommune pr. januar 2020 er 282. Dette tallet omfatter dog ikke våre eldste veteraner med tjeneste i INTOPS i perioden 1947-1977 (før UNIFIL/Libanon). Dette skyldes at Forsvaret ikke har kontroll på 11-sifret personnummer for denne gruppen. På bakgrunn av dette er det realistisk at det oppgitte tallet kan ganges opp med faktoren 1.5. Dette vil gi et reelt tall for antall bosatte veteraner i kommunen, med tjeneste i INTOPS på vegne av Norge i perioden 1947 – d.d. Det reelle tallet for Indre Østfold kommune vil dermed i dag ligge på rundt 400-425 veteraner.

Indre Østfold kommunestyret vedtok etablering av veteranplan – «Kommunestyret i sak 150/20, 02.12.2020»

Foto: Torbjørn Kjosvold - Forsvaret

GRUNNLAGET FOR EN VETERANPLAN

Ivaretagelsen av veteraner fra internasjonale operasjoner er et samfunnsansvar for alle sektorer, men vil over tid spesielt ligge hos den enkelte veterans hjemkommune. Kommunen har en sentral rolle å sørge for at dets innbyggere har det godt. IØ kommunes veteranplan bygger videre på Regjeringens oppfølgingsplan, og fokuserer tiltakene sine på temaene som er nevnt i planen.

Veterankontakt: Forsvaret oppfordrer kommunene til å utpeke en veterankontakt som vil ha ansvar for å holde oversikt over kommunens tilbud (til veteraner og deres familier), samt besitte kunnskap om feltet. Opprettelsen av en kommunal veterankontakt er i seg selv et selvstendig tiltak for å lette tilgangen for veteraner til kommunen og deres primære tjenester.

Dette er et viktig tiltak i å koordinere og effektivisere kommunens samarbeid med sentrale aktører innenfor feltet, som Forsvarets veterantjeneste og de frivillige organisasjonene.

Foto: Fredrik Ringnes - Forsvaret

TILTAKSPLAN

Indre Østfolds kommunale veteranplan vil fokusere på 6 punkter for å oppnå målet om økt anerkjennelse, ivaretagelse, og oppfølging. Tiltakene markerer en videreføring av kommunens veteranfokus, og vil fungere som inspirasjon til videre arbeid for å fremme veteraners rolle i Samfunnet. Dette gjelder aspekter som oppfølging, kompetansekartlegging, deltagelse, anerkjennelse, involvering og ivaretagelse. Tiltakene tilpasses ettersom samfunnet beveger seg fremover.

Foto: NVIO – Follo og Indre Østfold

1. Anerkjennelse

Det er viktig å synliggjøre uttrykk for samfunnets anerkjennelse av både innsatsen og den enkelte veteran. Dette bidrar til å ivareta historien og knytter bånd mellom Forsvaret og samfunnet.

Seremonier og offentlige markeringer: Lokale markeringer er av betydning for å favne flest mulig og bidrar til å synliggjøre at veteraner også er en del av lokalsamfunnet. Særlig viktig er 8. mai, som er Norges frigjørings- og veterandag, FN-dagen 24. oktober, og Forsvarets

minnedag, som ble innført i 2007. Planen skal fokusere på behov til veteraner og deres familier, med fokus på samhandling mellom ulike kommunale aktører. Sentrale elementer i planene skal være kompetanseheving, beskrivelse av forpliktende samarbeid mellom relevante aktører, og ivaretagelse av veteraner og deres familier, som har behov for ulike tilbud. Kommunen skal ha som ambisjon å legge til rette for at veteraner og veteraners familie kan få rett hjelp til rett tid. Det er kommunens ønske at de skal oppleve å være anerkjent, forstått og ivaretatt før, under og etter internasjonal tjeneste for Norge. Oppfølgingsplanen forutsetter samhandling mellom ulike kommunale aktører for å kunne gi den enkelte veteran et helhetlig tilbud. Kommunen skal vise anerkjennelse for den innsatsen veteranene har gjort gjennom sin deltakelse i internasjonale operasjoner.

Tiltak	Beskrivelse	Ansvar for gjennomføring
8. mai, frigjørings - og veterandagen	IØK viderefører sitt årlige 8. mai arrangement for veteranene i kommunen, med ordføreren som vertskap. Alle veteraner i kommunen inviteres til Høytorp etter markering ved Fossumbrua. Veteranenes familie og pårørende ønskes velkommen som følge. Det legges opp til flere taler under arrangementet. Det legges til rette for at veteraner utenfor kommunen får anledning til å delta. Musikkinnslag på Høytorp	Hovedansvar: Veterankontakt. Bistand: NVIO, andre lokale veteranorganisasjoner, NROF, HV01, Trøgstad Forts Venner, FFHF.
FN-Dagen	Arrangement på Høytorp. Elever fra ungdomsskole og videregående inviteres. Foredrag, info mv. Dette for å synliggjøre Norges bidrag i internasjonale operasjoner.	Hovedansvar: NVIO
Kommunale medaljeseremonier	Det legges opp til kommunale medaljeseremonier i samarbeid med Forsvaret og veteranorganisasjoner, så lenge dette vil være hensiktsmessig og nødvendig. Naturlig sted for dette kan være ute på Høytorp Fort og Rugevillaen.	Hovedansvar: Veterankontakt, IØK Bistand: lokale veteranorganisasjoner, NVIO, NROF, HV01, Forsvarets veterantjeneste

<p>Minnesmerker i Indre Østfold kommune</p>	<p>Tilgjengeliggjøre informasjon om minnesmerkene på kommunens nettside. Tilrettelegge ved minnesmerkene for at publikum kan stoppe opp og reflektere ved disse. Sørge for at minnesmerkene blir vedlikeholdt.</p>	<p>Hovedansvar: Veterankontakt Bistand. IØK</p>
--	--	---

Foto: NVIO – Follo og Indre Østfold

2. Støtte til aktiviteter for veteraner.

For å opprettholde et aktivt veteranmiljø er det viktig å tilrettelegge møtesteder for veteraner.

Tiltak	Beskrivelse	Ansvar for gjennomføring
Videreutvikle Høytorp Fort som møtested for veteraner	Sette i gang aktiviteter på uteplassen.	Hovedansvar: Lokale veteranorganisasjoner Bistand: IØK
Temadag på Høytorp Fort - åpen dag	Informasjon om FN tjeneste, Forsvaret osv	Hovedansvar: NVIO

Høytorp Fort 08.05.2021. Foto: Hans Petter Linnerud Ringstad – Indre Østfold kommune

3. Ivaretagelse

Indre Østfold kommune er ansvarlig for at personer som er bosatt i kommunen skal tilbys nødvendige helse- og omsorgstjenester.

Tiltak	Beskrivelse	Ansvar for gjennomføring
Veterankontakt	Indre Østfold kommune fortsetter praksisen med egen kommunal veterankontakt. Veterankontakten vil ha ansvar for å holde oversikt over kommunens tilbud (til veteraner og deres familier), samt besitte kunnskap om sentrale aktører innenfor feltet og det tilbudet de har. Veterankontakten vil være kommunens kontaktpunkt for veteraner, andre samarbeidskommuner, aktører innenfor feltet, og for forsvaret.	Hovedansvar: Seksjonsleder Stedsutvikling og frivillighet IØK
Nettside	Indre Østfold kommunes nettside om Veterankontakt og om veteraner oppdateres og utvikles kontinuerlig	Hovedansvar: Veterankontakt Bistand: Lokale veteranorganisasjoner
Informasjonsmaterieill	Det utvikles informasjonsmaterieill rundt helsetilbudet i kommunen for veteraner. Informasjonen bør være tilgjengelig ved kommunale helsestasjoner og legekantor. I denne forbindelse danner veterankontakten seg et bilde av hvilke områder i helsetjenesten i kommunen, som har spesialkompetanse i forhold til traume, erfaring fra Forsvaret osv.	Hovedansvar: Veterankontakt

Foto: Torbjørn Kjosvold – Forsvaret

4. Forebygging og kompetanseheving

De fleste veteraner greier seg bra etter tjenesten, mens noen vil ha problemer og utfordringer som følge av sin tjeneste. Begge disse grupper vil uansett kunne ha en positiv opplevelse av at kommunen er proaktiv i de forebyggende tiltak man velger å iverksette, og gjennom å sikre kompetanse om veteraner i kommunale instanser.

Tiltak	Beskrivelse	Ansvar for gjennomføring
Barn som pårørende	Skole, barnehage og skolehelsetjenesten fanger opp de barn og unge som har behov for ekstra støtte	Hovedansvar: Kommunalområde Helse og Kommunalområde Oppvekst

	og bistand. Helsepsykepleiere skal sikre oppfølging til familien, og ha et særlig øye for barna i familien som en møter på helsestasjonen og skolehelsetjenesten. Det er viktig at barnevernet har kompetanse om veteraners situasjon.	
Skole og barnehage	Kommunen skal ha som ambisjon å gjennomføre tiltak for å øke kompetansen om veteraner, og betydningen av deres erfaringer og utfordringer for familien, spesielt barna. Veterankontakten holder tett dialog med skoler og barnehager.	Hovedansvar: Veterankontakten Bistand: Kommunalområde Oppvekst
Økt fokus på familie og barn av veteraner	Kommunens helsestasjoner skal være oppmerksom på eventuelle behov for ekstra støtte og veiledning til familier der et familiemedlem er, eller har vært, i internasjonale operasjoner. Alle kommunalt ansatte som arbeider med barn og unge skal være spesielt oppmerksomme.	Hovedansvar: Kommunalområde Oppvekst
Fagsamling for kommunen	IØK har som ambisjon å arrangere en årlig fagdag som inneholder følgende emner: norsk deltagelse i INTOPS, veteraners tjeneste, veteraners belastninger, veteraners mulige konsekvenser osv.	Hovedansvar: Kommunalområde Oppvekst i samarbeid med veterankontakt.

Fossum bru 08.05.2021. Foto: NVIO – Follo og Indre Østfold

5. Oppfølging

Oppfølging vil alltid skje med bakgrunn i et definert behov. I denne sammenheng vil det kunne gjelde både veteranen som har deltatt i internasjonale operasjoner og dennes familie og pårørende.

Tiltak	Beskrivelse	Ansvar for gjennomføring
Oppfølging av veteranplanen	Årlig «brief» og oppdatering - innen 1. februar hvert år, foretas det en oppsummering internt i kommunen som ser på året som har gått, og hvordan tiltakene i veteranplanen blir satt ut i lokalsamfunnet. Interesseorganisasjonene til veteranene deltar på dette.	Hovedansvar: Veterankontakt

Koordinering av tiltak for veteraner innen helse og omsorg	Kommunen skal ha en koordinerende rolle for veteraner ved rehabilitering. Kommunen vil etablere ansvarsgrupper i de tilfeller der det er behov for samordning av tjenestene, og slik sikre at de veteraner som har behov for det får sammenhengende tjenester som er tilpasset deres individuelle behov.	Hovedansvar: Kommunalområde Helse
---	--	-----------------------------------

Foto: Onar Digernes Aase - Forsvaret

6. Frivillig kartlegging av veteranenes erfaring og unike kompetanse

Personell som har tjenestegjort i internasjonale operasjoner, har tilegnet seg en spesiell erfaring og kompetanse. Denne kompetansen kan være nyttig for kommunen i en rekke sammenhenger. Det at personellet får benyttet og delt denne kompetansen etter at de kommer hjem, har også betydning for deres

opplevelse av anerkjennelse for tjenesten. IØK lager en vurdering om hvor og hvordan de kan bistå for IØ kommune og lokalsamfunnet.

Tiltak	Beskrivelse	Ansvar for gjennomføring
Kartlegging av veteraner	Svarskjema på kommunens nettside, om å gi tilbakemelding at man har deltatt i internasjonale operasjoner. Skjemaet inneholder navn, adresse, samt to spørsmål: 1. Hva kan Indre Østfold kommune gjøre for deg? 2. Hva kan du bidra med for Indre Østfold kommune?	Hovedansvar: Veterankontakt Bistand: Lokale veteranorganisasjoner
Kartlegging av kompetanse	Sortere opplysningene som har kommet inn.	Hovedansvar: Veterankontakt og lokale veteranorganisasjoner
Årlig oppdatering av kompetanse	Det blir en gang i året gjennomgått og oppdatert kommunens «kompetansebank» ift veteraner. Dette gjøres i desember hvert år.	Hovedansvar: Veterankontakt
Bruk av veteraners kompetanse	Etter kartlegging gjøres det en vurdering av kommunens ledelse om hvilke områder veteraner kan bistå kommunen ved behov. NVIO er en viktig ressurs inn i kommunens beredskapsråd.	Hovedansvar: Assisterende rådmann

Fossum bru 08.05.2021. Foto: NVIO – Follo og Indre Østfold

Generell informasjon:

Forsvaret har en rekke tilbud til veteraner og deres familier både før, under og etter tjeneste i internasjonale operasjoner. Forsvaret har et oppfølgingsansvar i ett år etter hjemkomst. Noen tilbud og kontaktpunkter kan benyttes hele livet.

Det er viktig å etablere et godt sivil-militært samarbeid der hvor dette faller naturlig. Kommuner bør følgelig ha et lokalt samarbeid med Forsvaret der de har avdelinger.

Tiltak	Beskrivelse	Ansvar for gjennomføring
Sivilt – militært samarbeid	Kommunen skal opprette et samarbeid lokalt med Forsvarets avdelinger. Det vil være sannsynlig at ansatte både i HV 01 og på Rygge Flystasjon kan være bosatt i vår kommune.	Hovedansvar: Assisterende rådmann - IØK Bistand: veterankontakt

Foto: NVIO- Follo og Indre Østfold

Før, under og etter operasjonen

Før utreise arrangerer Forsvaret fellessamling for soldatene og deres familier. Her får familien informasjon om operasjonen og sikkerhetssituasjonen. De får også tips og råd om hvordan best ta vare på barn og forhold. Familien får også møte andre pårørende.

Under utenlandstjenesten har Forsvaret en 24-timers kontaktttelefon for pårørende. Via denne telefonen kan viktige beskjeder formidles til dem som er ute. Forsvaret arrangerer familiesamlinger underveis i de tilfeller hvor dette er hensiktsmessig, og videreformidler informasjon fra operasjonsområdet til de pårørende.

På vei hjem fra operasjonen har de tjenestegjørende som regel et opphold på to til tre dager, kalt mellomlanding. Overgangen til livet hjemme er ofte stor. Under mellomlandingen gjennomføres det debrief, samtale med psykolog og erfaringsinnhenting. Ved hjemkomst til Norge holdes en medaljeseremoni for å hedre soldatene. De pårørende inviteres til seremonien.

Det første året etter hjemkomst har Forsvaret et oppfølgingsansvar. Etter tre til seks måneder får alle en henvendelse fra Forsvaret. Her stilles en del spørsmål om hvordan den første tiden etter hjemkomst har vært. Etter ett år arrangerer Forsvaret en samling hvor personellet møtes igjen for å dele erfaringer om hvordan det var å komme hjem. Her deltar psykolog. Forsvarets oppfølgingsplikt avsluttes etter ett år fra hjemkomst. Alle kan likevel når som helst kontakte Forsvaret for spørsmål og informasjon om rettigheter, hjelp og tilbud.

Forsvarets veteransenter

Senteret på Bæreia, utenfor Kongsvinger. Foto: Forsvaret

Senteret på Bæreia, utenfor Kongsvinger, er et rekreasjons- og aktivitetstilbud som kan benyttes av veteraner og deres familier.

Forsvarets veteransenter kan brukes både før, under og etter tjeneste i internasjonale operasjoner, og tilbyr blant annet:

- Gratis opphold for veteraner og familiemedlemmer til en som tjenestegjør i internasjonale operasjoner. Senteret kan også benyttes under permisjon fra utenlandstjeneste.
- Gjensynstreff for avdelinger

<https://forsvaret.no/veteransenteret>

Forsvarets åpne dør

Åpen dør for veteraner og veteranfamilier er et tilbud til alle veteraner og deres familier. Her kan man få svar på spørsmål om dekorasjoner, dokumentasjon og internasjonale operasjoner, samt råd og veiledning om Forsvarets og samfunnets ulike tilbud til veteraner – uavhengig av når og hvor tjenesten var.

Åpen dør består av et tverrfaglig team med både militært og sivilt ansatte. Teamet har lang erfaring med å gi råd og veiledning til veteraner og deres familier. De fleste i dette teamet er også selv veteraner fra internasjonale operasjoner. Kontakt: veteraner@mil.no eller tlf 800 85 000 (kl. 0800-1500 på hverdager)

Informasjon og kontakter innen veteranivaretagelse

SIOPS - Skadde i internasjonale operasjoner

Bistår i oppfølging og veiledning i møtet med det offentlige, juridisk hjelp og eksperthjelp innen økonomiske spørsmål. www.siops.no - Tlf. 22 69 56 50

NVIO - Norges Veteranforbund for internasjonale operasjoner – <https://nvio.no>

Kameratstøtte.no - En nettbasert veiledningstjeneste for veteraner og familien. Drives i samarbeid med NVIO og Mental Helse.

Kameratstøttetelefonen 800 48 500 - En landsdekkende, døgnbemannet hjelpetelefon hvor du får snakke med en som har tjenestegjort utenlands. Du kan være anonym.

Kompetansemiljøet for veteransaker i NAV (Råd og veiledning for veteraner)

NAV har ansvar for at personer som har tjenestegjort i internasjonale operasjoner for Norge får god oppfølging. Derfor er det opprettet et eget kompetansemiljø for veteransaker ved NAV Elverum. Du kan kontakte kompetansemiljøet på Elverum direkte dersom du er veteran og ønsker informasjon og veiledning. Kompetansemiljøet bistår også NAV-kontorene og Forsvaret om spørsmål knyttet til veteransaker.

Kontaktinformasjon: veteran@nav.no

Forsvarets veterantjeneste (FVT) fire (4) regionale rådgiverstillinger for dialog og samhandling med eksempelvis kommuner i Norge

INDRE ØSTFOLD
KOMMUNE
- på kornet

veteraner@mil.no

RVTS Øst: Regionalt ressurscenter

<https://rvtsost.no/om-oss>

INDRE ØSTFOLD
KOMMUNE
- på kornet

Indre Østfold kommune
veterankontakt@io.kommune.no

INDRE ØSTFOLD
KOMMUNE
- på kornet